

VAJI NA TEMO POTRESA V BREGINJU IN POŽARA NA POTNIŠKI LADJI V KOPRU

THE EARTHQUAKE IN BREGINJ AND THE FIRE ON A PASSENGER SHIP IN KOPER EXERCISES

Bojan Kuntarič

bojankuntaric@yahoo.com

Povzetek

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, njenih trinajst izpostav in drugi sestavni deli sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, so tudi v letu 2016 namenili veliko časa in denarja različnim oblikam izobraževanja in usposabljanja reševalcev, to je ljudem, ki bi drugim pomagali, če bi jih doma ali v tujini prizadele naravne ali druge nesreče. V članku bomo predstavili dve vaji, in sicer majsko vajo na temo potresa, ki je pred štiridesetimi leti prizadel Posočje in skoraj do tal porušil vasico Breginj. Druga pa je potekala oktobra, na njej so simulirali požar na veliki turistični potniški ladji, ki je pristala v koprskem pristanišču.

Abstract

The Administration of the Republic of Slovenia for Civil Protection and Disaster Relief, its thirteen regional offices and response units included in the disaster management system dedicated a lot of their time and money to the different forms of education and training for first responders also in 2016. It is the first responders who help other people if the latter are affected by natural and other disasters at home or abroad. The paper presents two exercises; the May exercise on the topic of the earthquake that effected the Posočje region forty years ago, almost completely demolishing the Breginj village. The second exercise, conducted in October, was a simulation of a fire on a large tourist passenger ship that landed in the Port of Koper.

Vaja Potres Breginj 2016

Enodnevno regijsko praktično vajo Potres Breginj 2016 so pripravili in izpeljali Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR), Izpostava URSZR Nova Gorica, Občina Kobarid, javne reševalne službe za zaščito, reševanje in pomoč, Prostovoljno gasilsko društvo Breginj, Gasilska zveza Kobarid in drugi. Njen scenarij je bil zelo podoben dogajanju v Breginju pred štiridesetimi leti.

Scenarij vaje je predvideval, da je približno ob 8. uri 28. maja 2016 našo državo prizadel močan potresni sunek. Po prvih podatkih so bile najbolj prizadete predvsem starejše zgradbe v občinah Kobarid, Bovec in Tolmin. Prekinjene so bile komunikacije, zmanjkalo je električnega toka, nekatere ceste so bile zaradi ruševin oziroma sproženega kamenja neprevozne. S prizadetega območja so poročali o več deset ljudeh, ki so bili pod ruševinami. Veliko ljudi je poškodovanih in prizadetih zaradi posledic potresa, nekaj sto ljudi je ostalo brez strehe nad glavo. Na različnih delih prizadetih občin so izbruhnili požari, poročajo tudi o iztekanju nevarnih snovi in prometnih nesrečah. Popotresni sunki so le še poslabševali razmere. Takoj po potresu so se sestali občinski štabi CZ občin Tolmin, Bovec in Kobarid, aktiviran je bil tudi regijski štab CZ za Severnoprimesko. Aktivirali so tudi občinske in regijski načrt za zaščito in reševanje ob potresu.

Po preliminarnih podatkih Urada za geologijo in seizmologijo Agencije Republike Slovenije za okolje je imel potres v nadžariščnem območju moč 7. stopnje po EMS. Občutili so ga po celotni Sloveniji, prizadete pa so predvsem občine Kobarid, Bovec, Tolmin.

V prizadetih občinah so začeli veljati ukrepi za reševanje življenj ljudi in živali, zbirali so podatke o posledicah ter izvajali druge nujne ukrepe zaščite, reševanja in pomoči.

Po zbranih podatkih, ki so prihajali s terena, je bila najhuje prizadeta vas Breginj, zato je štab CZ občine Kobarid prek Regijskega centra za obveščanje Nova Gorica zaprosil za pomoč. V Breginju so napolili gasilske enote, enote kinologov, gorskih reševalcev, ekipe prve pomoči in druge reševalne enote. Zaprosili so tudi za mednarodno pomoč. Popoldan so se enote prebile do Breginja in začele reševalno akcijo.

Teoretični del vaje

Kot je povedal vodja vaje in vodja Izpostave URSZR Nova Gorica mag. Samo Kosmač, je vaja potekala v dveh delih. Od 8. do 11. ure je v posameznih štabih CZ potekala teoretična štabna vaja, ki ni bila namenjena

Slika 1: Pripadniki državne enote MUSAR so se morali do poškodovanca prebiti tako, da so v steno naredili veliko luknjo. (foto: B. Kuntarič)

Figure 1: Members of the Medium Urban Search and Rescue (MUSAR) national unit had to drill a big hole into the wall to get to the injured person. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 2: Reševanje mame in otroka iz avtomobila, ki ga je zasul zemeljski plaz. (foto: B. Kuntarič)

Figure 2: The rescuing of a mother and a child from a car buried under a landslide. (Photo: B. Kuntarič)

ogledu. V njej so sodelovali občinski štabi CZ občin Kobarid, Tolmin in Bovec ter regijski štab CZ za Severnoprimorsko.

Cilji teoretičnega (štabnega) dela vaje so bili: preveriti zamisel zaščite in reševanja po regijskem in občinskih načrtih zaščite in reševanja ob potresu ter preveriti usposobljenost članov štabov CZ in njihovih poveljnikov za delovanje ob potresu.

Praktični del vaje

Od 12.30 do 16.00 je v Breginju potekala regijska praktična vaja. Na več lokacijah so vzporedno potekale dejavnosti,

ki so predstavljale presek stanja ob različnih časovnih obdobjih po potresu. Na vseh delovnih mestih so strokovnjaki komentirali potek dejavnosti in tako prikazali vseobsežnost in zahtevnost postopkov, ki jih je treba izvajati ob tako veliki nesreči, kot je potres. Petnajst delovnih točk je bilo namenjenih ogledu strokovne in širše javnosti.

Vaja je bila namenjena prikazu nalog in zaščitnih ukrepov ob potresu, zato so bili vsi vadbenci vnaprej seznanjeni s predpostavko in scenarijem vaje, načrtom zvez, načrtom zavarovanja vadbenege prostora in območja vaje.

V vaji niso preverjali dejanskih odzivnih časov sodelujočih intervencijskih enot in služb ter prihodov vozil na kraj dogodka.

Slika 3: Gasilci so morali podpreti dele nekaterih objektov, da ne bi njihovi padajoči deli poškodovali ljudi in reševalcev, ki so hodili med njimi. Najprej so morali sami izdelati ustrezno leseno konstrukcijo. (foto: B. Kuntarič)

Figure 3: Firefighters had to support parts of facilities to make sure their loose parts would not injure people and rescuers who were walking around the site. Before they could start their work, firefighters had to build an appropriate wooden construction. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 4: Delo je šlo gasilcem hitro od rok. (foto: B. Kuntarič)

Figure 4: Firefighters were quick to build the wooden support. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 5: Prekrivanje uničene strešne kritine s plastično folijo. (foto: B. Kuntarič)
 Figure 5: Firefighters covering the damaged roof sheets with plastic foil. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 6: Mama in otrok iz avtomobila, ki ga je zasul zemeljski plaz, sta na varnem. (foto: B. Kuntarič)
 Figure 6: The mother and the child who were buried in a landslide are safe. (Photo: B. Kuntarič)

Cilji praktičnega dela vaje so bili: preveriti postopke obveščanja in aktiviranja; preveriti način koordinacije in sodelovanje med posameznimi reševalnimi sestavi; preveriti operativno usposobljenost in opremljenost sil za zaščito, reševanje in pomoč ob reševanju, evakuaciji in oskrbi poškodovanih in prizadetih zaradi dogodka; preveriti algoritem aktiviranja prikolice za množične nesreče in njeno uporabo ob nesrečah z veliko poškodovanimi; preveriti usposobljenost ekip prve pomoči za prvo pomoč ob potresih; preveriti delovanje zvez ZARE.

V praktičnem delu vaje so sodelovali: PGD Breginj, PGD Kobarid, PGD Drežnica, PGD Tolmin, PGD Bovec, PGD Most na Soči, PGD Srpenica, PGD Log pod Mangartom, Nujna medicinska pomoč iz Tolmin, Ekipa prve pomoči PGD Bovec, Ekipa prve pomoči Območnega združenja Rdečega križa Tolmin, Enota reševalnih psov Tolmin, Enota reševalnih psov Nova Gorica, Policijska uprava Nova Gorica, prva pomoč iz Bovca, Helikopterska enota SV, Enote italijanske Civilne zaščite iz Val Torre za zagotovitev začasnih prebivališč, Enota CZ Kobarid, Gorska reševalna služba iz Tolmina, Gorska reševalna služba iz Bovca; Javni zavod za gasilsko in reševalno dejavnost (JZGRD) Nova Gorica in Državna enota za iskanje in reševanje v urbanih okoljih – MUSAR.

Delovna mesta in kaj se je na njih dogajalo

V Breginj je bilo napotenih več enot za iskanje pogrešanih v ruševinah, reševanje iz ruševin, gašenje požarov in odpravljanje drugih posledic, ki jih je povzročil potres oziroma so nastale kot posledica popotresnih sunkov.

Delovno mesto 1 – sprejemno mesto: V kraj naj bi prišlo več kot dvesto pripadnikov različnih enot, služb in organizacij, zato so vzpostavili sprejemno mesto, ki je bilo na kraju, kjer je bilo mogoče parkiranje vozil. Vzpostavili so ga pred prihodom enot. Naloge na tem delovnem mestu so opravljali gasilci iz PGD Breginj in JZGRD Nova

Gorica. Njihova naloga je bil sprejem pomoči, evidentiranje enot, razporejanje enot in izdaja delovnih nalogov. Prav tako so od prihajajočih reševalnih enot prevzeli sezname članov enote oziroma so opravili popis pripadnikov enote, če ga ta ni imela. Poveljnika enote so seznanili z razmerami, varnostnimi ukrepi, z nalogo njihove enote, določili zveze in usmerili reševalno enoto na njeno delovno mesto.

Delovno mesto 2 – vodenje intervencije: Razmere so se v Breginju iz ure v uro spreminjale, zato so za zagotovitev pregleda nad stanjem vzpostavili poveljniško mesto. Sestavljali so ga člani PGD Breginj in poklicni gasilci iz JZGRD Nova Gorica. Njihova naloga je bilo spremljanje razmer, določanje prednostnih nalog, urejanje prošenj za pomoč, sprejem pomoči in določanje ter koordinacija nalog.

Delovno mesto 3 – vzpostavitev zvez: Zaradi potresa je prišlo do izpada telefonskih zvez, takoj po potresu so bile začasno prekinjene zveze ZARE. Zato je na območju Breginja vzpostavljen sistem radijskih zvez, tudi za prenos podatkov. Radijske zveze in prenos podatkov so zagotavljali člani Radiokluba Krn Kobarid in Radiokluba Soča Nova Gorica.

Delovno mesto 4 – zdravstvena oskrba: Na območju Breginja je bilo več deset ljudi poškodovanih, nekateri so imeli tudi težje poškodbe in jim je bilo treba zagotoviti prevoz v bolnišnico. Na kraj so pripeljali prikolico za množične nesreče in postavili šotore. Na tem delovnem mestu so se izkazali delavci nujne medicinske pomoči Tolmin, člani ekipe prve pomoči Območnega združenja RK Tolmin, gasilci iz PGD Bovec in JZGRD Nova Gorica. Njihove naloge so bile nudenje nujne medicinske pomoči, postavitve šotorov iz prikolice za množične nesreče, triaža, priprava za prevoz in prevoz poškodovancev v bolnišnico.

Delovno mesto 5 – pomoč občanu zaradi srčnega zastoja: Ob ponovnem potresnem sunku je prebivalec

Slika 7: Spuščanje reševalnega psa in njegove vodnice z vrveno tehniko v kletne prostore Osnovne šole Breginj. (foto: B. Kuntarič)

Figure 7: Descent of the rescue dog and his handler by a rope into the basement premises of the Breginj Primary School. (Photo: B. Kuntarič)

Breginja doživel srčni zastoj. Ustrezno so mu pomagali člani ekipe prve pomoči Območnega združenja RK Tolmin in ga prenesli na triažno mesto.

Delovno mesto 6 – požar na objektu: Potres je poškodovale električno omrežje v eni izmed hiš v vasi. Posledica tega je bilo iskenje in izbruh požara. Požar je najprej poskušal pogasiti stanovalec objekta, vendar se je zaradi vdihavanja dimnih plinov onesvestil. Na kraj požara so napotili gasilce iz PGD Breginj ter PGD Most na Soči in delavce nujne medicinske pomoči iz Tolmina. Najprej so morali vstopiti v objekt, pogasiti požar v njem, odnesti ven poškodovanca in prezračiti hišo, v kateri je zagorelo.

Delovno mesto 7 – reševanje iz kletnih prostorov: Zaradi potresa so se zasuli vhodi v kletne prostore OŠ, v katerih je bilo več oseb. Vsi klasični dostopi so bili neprehodni, edini mogoč dostop je bil skozi prezračevalni jarek na južnem delu objekta z uporabo vrvene tehnike. To reševanje so opravili gorski reševalci iz Tolmina, pomagali so jim člani enote reševalnih psov iz Tolmina in bolničarji iz ekipe prve pomoči PGD Bovec. Najprej so morali spustiti

Slika 8: Nudjenje prve pomoči poškodovancu, ki so ga pripeljali na mesto zdravniške oskrbe. (foto: B. Kuntarič)

Figure 8: First aid provided to the injured who was transported to the medical care site. (Photo: B. Kuntarič)

reševalce in reševalne pse v kletne prostore, da so jih pregledali, oskrbeli ponesrečenca in ga pripravili na dvig iz kletnih prostorov ter ga prenesli na triažno mesto.

Delovno mesto 8 – iztekanje nevarne snovi: Potres pomeni nevarnost tudi zaradi nesreč z nevarnimi snovmi. Zaradi popotresnih sunkov se je prevrnila cisterna in več sodov z nevarno snovjo. Ta je začela iztekati in ogrožati zdravje ljudi, obstajala pa je tudi nevarnost onesnaženja okolja.

To nalogo so morali opraviti gasilci iz PGD Tolmin, ki so tudi sicer usposobljeni za take naloge.

Delovno mesto 9 – reševanje izpod ruševin: Ob močnejšem popotresnem sunku se je močno poškodovan objekt porušil. Kljub prepovedi vstopanja v objekt sta bili med rušenjem v objektu najmanj dve osebi, in ti sta ostali pod ruševinami. Na pomoč v Breginj je prišla tudi državna enota za iskanje in reševanje v urbanih okoljih MUSAR, ki je bila na pripravah za udeležbo na mednarodni vaji v Novi Gorici. Reševalci so morali najprej s pomočjo psov poiskati pogrešane v ruševini, jih rešiti izpod ruševine in oskrbeti poškodovance. Za to je bila skupina sestavljena iz pripadnikov enote MUSAR, pripadnikov enote reševalnih psov iz Tolmina in pripadnikov nujne medicinske pomoči iz Tolmina.

Delovno mesto 10 – tehnično reševanje: Zaradi močnega popotresnega sunka se je sprožil zemeljski plaz, ki je zasul vozilo, v katerem sta bila mama in otrok. Reševalci so morali najprej odstraniti plaz, oskrbeti poškodovanca in ju prepeljati v bolnišnico. To nalogo so opravili gasilci iz PGD Kobarid in delavci nujne medicinske pomoči iz Tolmina.

Delovno mesto 11 – stabilizacija stene, prekrivanje strehe: Potres je močno razmajal stavbo Osnovne šole Breginj. Da se ob ponovnih potresnih sunkih ne bi

zrušila in zaradi varnosti prebivalcev ter zagotovitve varnih prehodov, je bilo treba nekatere dele stavbe podpreti. Zaradi tresenja in nezadostne pritrjenosti strešne kritine je ta odpadala s strehe, zato je bilo treba odkrite dele strehe začasno prekriti. Ker so se na tem delu gibali prebivalci in reševalci, je bilo treba urediti tudi varne prehode. Naloga reševalne skupine, v kateri so bili gasilci iz PGD Drežnica, PGD Srpenica in PGD Log pod Mangartom, je bilo podpiranje objektov, odstranjevanje nevarne kritine in prekrivanje strehe.

Delovno mesto 12 – postavitvev začasnih bivališč:

Nekaj stavb v Breginju je bilo popolnoma porušeni, nekaj jih je bilo tako poškodovanih, da so bile nevarne za bivanje. Tudi sicer so se ljudje zaradi številnih popotresnih sunkov izogibali zaprtih prostorov. Za vse, ki so ostali brez strehe nad glavo, je bilo treba zagotoviti začasna bivališča. Pomoč s postavitvijo začasnih bivališč je v skladu s podpisanim Protokolom med URSZR in CZ Furlanije-Juljske krajine o vzajemni pomoči v primeru naravnih nesreč, zagotovila ekipa Protezione civile iz zveze Val Torre, ki je postavila začasna bivališča in sprejela ter oskrbela prizadete prebivalcev.

Delovno mesto 13 – mobilna kuhinja: Za zagotovitev prehrane in napitkov za brezdomce in reševalce so na mesto nesreče pripeljali mobilno kuhinjo. Za nemoteno delo v njej in zadostne količine napitkov ter obrokov hrane so skrbeli skvati iz Bovca in taborniki iz Tolmina.

Delovno mesto 14 – iskalna akcija: Domači so prijavi, da pogrešajo starejšo osebo, ki so jo nazadnje videli okoli 20. ure zvečer pred potresom. Oseba je sladkorni bolnik. Naloga skupine je bilo iskanje pogrešane osebe in po potrebi nudenje pomoči ponesrečencu. Pri iskanju

pogrešane osebe so sodelovali policisti iz Policijske uprave v Novi Gorici, policisti s Policijske postaje Bovec, člani Gorske reševalne službe Bovec, vodniki reševalnih psov iz Enote reševalnih psov Tolmin, gasilci iz OE Livek in gasilci iz OE Vrsno.

Delovno mesto 15 – prevoz poškodovanca s helikopterjem:

Štab je po ustreznem protokolu zahteval aktiviranje helikopterja SV, s čimer so zagotovili hiter prevoz hujje poškodovanih v bolnišnice. Skupina, v kateri so bili helikopterska posadka helikopterja SV in delavci nujne medicinske pomoči iz Tolmina, je prepeljala poškodovanca do helikopterja in poskrbela za njegov prevoz v bolnišnico.

Kako so vajo Potres Breginj 2016 videli ocenjevalci

Potek vaje je spremljala skupina ocenjevalcev, ki so jo sestavljali dva inšpektorja Inšpektorata Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, trije predstavniki gasilske organizacije in po en predstavnik zdravstva ter policije.

Ocenjevalna skupina je v poročilu zapisala, da so vsi udeleženci na vaji delovali zavzeto in aktivno ter si z vajo pridobili tudi nove izkušnje. Priporočajo tudi, da se izkušnje iz vaje upoštevajo pri posodabljanju načrtov. Vse občinske načrte je namreč treba uskladiti z regijskim načrtom za ravnanje ob potresu. Vsem udeležencem so izrekli pohvalo za dejavno sodelovanje, veliko pripravljenost in zavzetost.

Čeprav je bil praktični del vaje prikazen, so vse reševalne ekipe delovale strokovno in pokazale visoko stopnjo usposobljenosti in svojo dobro tehnično opremljenost. Komunikacija med ekipami je bila dobra, manjše težave je bilo

Slika 9: Nujna medicinska pomoč (profesionalci) in prva pomoč (prostovoljci) med skupnim nudenjem pomoči poškodovanki. (foto: B. Kuntarič)

Figure 9: Emergency medical assistance (professionals) and first aid (volunteers) jointly provided to the injured woman. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 10: Pomoč je prišla tudi iz tujine. Italijanska Civilna zaščita je poslala v Breginj enoto za postavitvev začasnih bivališč. (foto: B. Kuntarič)

Figure 10: Assistance also arrived from abroad. The Italian civil protection sent a unit for setting up temporary accommodations to Breginj. (Photo: B. Kuntarič)

Vajo so ocenjevalci ocenili opisno, in sicer so imeli na voljo štiri ocene:

odlično – pomeni odlično opravljeno delo, to je visoko nad pričakovanji,
dobro – pomeni dobro opravljeno delo, to je v skladu s pričakovanji,
zadovoljivo – pomeni zadovoljivo opravljeno delo, to je delno pod pričakovanji, in
nezadovoljivo – pomeni nezadovoljivo opravljeno delo, to je v celoti pod pričakovanji.
O ocenjevanju vaje so ocenjevalci vodili ocenjevalni list, v katerem so določeni ključni elementi izvedbe, iz katerih so razvidni subjekti ocenjevanja, lokacija, ocenjevalci in čas ocenjevanja.

opazili le pri registriranju in razvrščanju ekip ob prihodu na sprejemno mesto. Na območju Severne Primorske so reševalci prvič uporabili tudi prikolico za množične nesreče, kot odlična rešitev se je izkazalo vozilo za vodenje večjih intervencij iz poklicne gasilske enote Nova Gorica in tehnično vozilo enote za zveze in podporo, ki ga je zagotovil regijski štab CZ za Severnoprimosko regijo pri iskanju pogrešane osebe.

Vaja je bila odlično organizirana, vse reševalne službe so pokazale veliko usposobljenost in zelo veliko zavzetost in pripravljenost delovanja. Ob upoštevanju, da je bilo na majhnem območju skupno 15 delovnih točk, da je bilo skupno približno 230 udeležencev in da je bila vaja izvedena brez poškodb in nevšečnosti, so jo označili za zelo uspešno. Organizator in vsi udeleženci na vaji si zaslužijo veliko pohvalo in čestitke za uspešno opravljeno delo, so še zapisali ocenjevalci. Na podlagi vseh delnih ocen so vajo ocenili z oceno DOBRO.

Glede na ugotovljena dejstva na vaji »Potres Breginj 2016« so ocenjevalci predlagali naslednje izboljšave:

- občinske načrte zaščite in reševanja za ravnanje ob potresu je treba prilagoditi regijskemu načrtu,
- urediti način označevanja vodij posameznih služb pri intervencijah (oznake na vrhnjih oblačilih, bluzah, pokrivalih ...),
- reševalne ekipe seznaniti z vlogo sprejemnega mesta.

Vaja Potniška ladja 2016

V samostojni Sloveniji je bilo kar nekaj vaj zaščite, reševanja in pomoči na temo nesreč na morju, o čemer je poročala tudi revija Ujma. Vendar še nobene ni bilo na temo nesreče, v katero je bila vpletena množica ljudi oziroma potnikov. Vajo so organizirale URSZR – Izpostava Koper, Občina Koper in Luka Koper, d. d.

Priprave na vajo so se začele konec julija 2016 na podlagi 96. člena zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ter Pravilnika o vajah na področju varstva

Slika 11: Prizorišče vaje je bila potniška ladja Thomson Dream, ki je že nekajkrat pristala v koprskem pristanišču. (foto: B. Kuntarič)

Figure 11: The site of the exercise was the Thomson Dream passenger ship which has landed in the Port of Koper on several occasions. (Photo: B. Kuntarič)

pred naravnimi in drugimi nesrečami. Pripravljena in izvedena je bila v skladu s Sklepom o pripravi in izvedbi vaje »Vaja Potniška ladja – 2016«.

Vaja je bila načrtovana in izvedena kot napovedana, enodnevna, regijska kombinirana vaja z vključitvijo javnih služb za zaščito, reševanje in pomoč, gospodarskih družb ter regijskih enot in služb Civilne zaščite za Obalno regijo. Preveriti se je želelo vodenje in operativno delovanje ter sodelovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč ter tehnično opremljenost pri reševanju ob večji nesreči potniške ladje na potniškem terminalu Luke Koper. Vaja je potekala v nedeljo, 16. oktobra 2016, sodelujoči so bili seznanjeni s sklepom in načrtom vaje. Namen vaje je bil teoretično in praktično preveriti vodenje in operativno delovanje ter pripravljenost in ustreznost koncepta zaščite in reševanja ob tovrstnih nesrečah na potniškem terminalu ter večjih potniških ladjah.

Slika 12: Da na ladji ni vse prav, je naprej pokazal dim, ki se je začel valiti iz nekaterih prostorov na palube. (foto: B. Kuntarič)

Figure 12: Smoke rolling from premises onto the deck was the first indicator that not all is well on the ship. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 13: Potniki in potnice so začeli kričati in zahtevali pomoč reševalcev. (foto: B. Kuntarič)

Figure 13: Passengers started screaming and calling rescuers for help. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 14: Na potniški terminal so prišli prvi reševalci. (foto: B. Kuntarič)

Figure 14: First responders arrived to the passenger terminal. (Photo: B. Kuntarič)

Z vajo so želeli organizatorji preveriti zamisel zaščite in reševanja glede na Načrt zaščite in reševanja Luke Koper, d. d., za industrijske nesreče, regijski načrt zaščite in reševanja ob nesrečah na morju ter drugih dokumentov lokalne skupnosti in pristojnih služb. Organizatorji so želeli preveriti postopke obveščanja in aktiviranja, ustreznost načina vodenja intervencij na vseh ravneh, način sodelovanja služb Luke Koper, d. d., policije, javnih služb za zaščito, reševanje in pomoč, nujne medicinske pomoči (NMP in RSSI) in pristojnih služb na državni in lokalni ravni, operativno usposobljenost in opremljenost sil za zaščito, reševanje in pomoč ob reševanju, evakuaciji in oskrbi poškodovanih in prizadetih zaradi dogodka, gašenje in reševanje, evakuacijo potnikov in članov posadke ter iznos poškodovanih, zdravstveno oskrbo in namestitev poškodovanih in obolelih, začasno namestitev evakuiranih oseb na varno mesto ter možnosti sodelovanja vodij reševalnih in drugih ekip s posadko ladje.

Scenarij vaje

Delovna skupina je pripravila scenarij na podlagi predvidevanja, da je na potniški ladji *Thomson Dream*, ki je

Kdo je sodeloval na vaji

Na vaji so sodelovali poveljnik CZ za Obalno regijo, regijski štab CZ v operativni sestavi, ReCO Koper, Policijska uprava Koper, Uprava RS za pomorstvo, JZ GB Koper, Zdravstveni dom Koper – PHE, Zdravstveni dom Izola – RSSI, MO Koper, Obalna gasilska zveza Koper, Luka Koper, d. d., Adria-tow, d. o. o., Koper, NIJZ, OZ RK Koper in Centralog, d. o. o., Koper.

Slika 15: Reševalci so se prebili do ponesrečencev na eni od palub. (foto: B. Kuntarič)

Figure 15: First responders arrived to the injured persons on one of the decks. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 16: Koprski poklicni gasilci so se hitro razporedili in začeli intervencijo ter se po lestvi prebili na eno od palub, zavito v dim. (foto: B. Kuntarič)

Figure 16: Professional firefighters from Koper quickly arranged themselves on the deck and started the emergency response. They got to one of the decks covered with smoke by using a ladder. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 17: Eden od članov ladijske posadke je odprl vrata na ograji, skozi katera so gasilci brez težav vstopili na palubo. (foto: B. Kuntarič)

Figure 17: One of the crewmembers opened the door on the fence giving the firefighters unobstructed access to the deck. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 18: Gasilci so takoj začeli pomagati poškodovancem in jih odnašati na varno. (foto: B. Kuntarič)

Figure 18: The firefighters immediately started providing assistance to the injured and carried them to a safe location. (Photo: B. Kuntarič)

bila privezana na potniškem terminalu Luke Koper, hkrati prišlo na različnih koncih ladje do dveh požarov, ki sta bila verjetno podtaknjena. Evakuirali so potnike in člane posadke z ladje. Zaradi požara in ob evakuaciji je bilo osem ljudi poškodovanih. Kot posledica požara in gašenja na ladji je prišlo tudi do onesnaženja morja v I. bazenu Luke Koper. Že pred prihodom ladje na privez je poveljnik ladje v zdravstveni izjavi sporočil, da imajo na krovu obolelo osebo s kužno boleznijo (ošpice), ki jo bo treba hospitalizirati. Natančno število udeležencev nesreče, število poškodovanih in vrste poškodb so bile znane le vodstvu in skupini za pripravo vaje.

Za spremljanje in ocenjevanje delovanja udeležencev na vaji sta bili imenovani ocenjevalki iz vrst inšpektorjev za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki sta spremljali vajo po programu, ki ga je pripravil Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Prav tako so vajo spremljali in ocenjevali posamezni predstavniki organov in organizacij, ki so na vaji sodelovali kot vadbenci.

Kako je potekala vaja

V praktičnem delu vaje so preverili dejavnosti, predvidene v Načrtu zaščite in reševanja Luke Koper, d. d., za industrijske nesreče ter v Regijskem načrtu zaščite in reševanja za nesreče na morju, zamisel in rešitve postopkov evakuacije na lokalni ravni ter protokole in postopke zdravstvene oskrbe.

Udeleženci vaje so preverjali načrtovane aktivnosti tako, da so pri svojih dejavnostih čim bolj upoštevali realne čase aktiviranja enot, prihoda na kraj nesreče in izvedbo nalog na mestu nesreče. Temu in potrebam posadke ladje se je prilagodil tudi čas trajanja vaje. V teoretičnem delu vaje so vsi sodelujoči izmenjevali informacije in naloge opravljali le s sodelujočimi na vaji, ostale po načrtih pa fiktivno. Na vaji se niso preverjali dejanski prihodi vozil na kraj dogodka. Vozila so izvozila na mesto nesreče po urniku oziroma na zahtevo vodje intervencije. Na terminalu so bila deloma ali v celoti vzpostavljena vsa delovišča, ki so predvidena v načrtih za tako vrsto in obseg nesreče.

Slika 19: Poškodovanca so dali na nosila in jih odnesli do lestve. (foto: B. Kuntarič)

Figure 19: The injured person was placed on stretchers and carried to the ladder. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 20: Z lestvijo so poškodovanca spustili na obalo. (foto: B. Kuntarič)

Figure 20: The ladder was used to lower the injured person onto the beach. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 21: Na obali so poškodovance prevzeli delavci nujne medicinske pomoči iz zdravstvenih domov v Kopru in Izoli. (foto: B. Kuntarič)

Figure 21: On the coast, the injured person was taken over by the emergency medical workers from the Koper and Izola community health care centres. (Photo: B. Kuntarič)

Bali smo se evakuacije

Po vaji je njen vodja, regijski poveljnik CZ za obalno regijo in vodja Izpostave URSZR Koper, mag. Zvezdan Božič na srečanju z novinarji povedal, da je bilo pri pripravi evakuacije ljudi z ladje največ neznanck in mogoče tudi strahu, pa je šla najbolj gladko. V manj kot desetih minutah je bilo 400 članov posadke že na trdnih tleh. Po njegovih besedah na potniških ladjah vadijo evakuacijo vsak mesec, zato so zelo dobro organizirani. Ko so na trdnih tleh, pa so potniki skrb lokalnih reševalcev. V intervenciji je sodelovalo 125 pripadnikov služb za zaščito in reševanje. Spopadli so se z dvema namišljenima požaroma, 400 ujetimi ljudmi, osmimi poškodovanci, enim kužnim bolnikom in onesnaženjem morja.

Slika 22: Na zdravstvenem delu so opravili triažo in jim nudili strokovno pomoč. (foto: B. Kuntarič)

Figure 22: In the medical part of the centre, triage was performed and expert assistance provided. (Photo: B. Kuntarič)

Slika 23: Na potniškem terminalu so bila deloma ali v celoti vzpostavljena vsa delovišča, ki so predvidena v načrtih za tako vrsto in obseg nesreče. (foto: B. Kuntarič)

Figure 23: At the passenger terminal, all work posts envisaged in the plans for an accident of this type and size were fully or partially set-up. (Photo: B. Kuntarič)

Ocenjevanje vaje

Ocenjevanje vaje Potniška ladja sta opravili inšpektorici Inšpektorata Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Izpostava Koper. Ocenjevalki sta se sestali večkrat, zadnjič tik pred začetkom vaje, in se dogovorili za način dela. Z dokumentom za ocenjevanje vaje, ki je bil sestavni del načrta za izvedbo vaje, so bili določeni ocenjevalni kriteriji. O ocenjevanju vaje sta ocenjevalki vodili ocenjevalni list, v katerem so določeni ključni elementi izvedbe, iz katerih je razvidno, kateri subjekti so bili ocenjevani, na kateri lokaciji ter kdo in kdaj je ocenjeval. Vodja ocenjevanja je tudi usmerjala spremljevalce oziroma ocenjevalce drugih organizacij in služb.

Kaj je pokazala analiza vaje

Na podlagi analize vaje so organizatorji pripravili sklepe in predloge za izboljšanje pripravljenosti za ukrepanje

ob tovrstnih nesrečah, vendar pri tem niso poudarili posebnih potreb posameznih služb ali enot.

Sklepi in predlogi so:

1. Pred izvedbo praktične vaje je treba pripraviti in izvesti teoretične vaje z jasno postavitvijo smernic, kompetenc, pooblastil in komunikacijskih poti vseh akterjev sil za zaščito, reševanje in pomoč.
2. Ključne deležnike (intervencijske sile, agente, posadko ladje) je treba seznaniti z veljavnimi protokoli obveščanja ob izrednem dogodku na ladji.
3. Vzpostaviti je treba enoten sistem komunikacij, ki bo na intervencijah učinkovit, predvsem glede vodje intervencije kot celote in vodij posameznih intervencij.
4. Zagotoviti je treba zanesljiv sistem radijskih zvez s postavitvijo prenosnega repetitorja za učinkovito komunikacijo in lažje usklajevanje dela intervencijskih enot.

Kaj so o vaji zapisali predstavniki posadke ladje Thomson Dream

Kot ob vsakem izrednem dogodku ali nesreči vedno znova prepoznamo pomen dobre komunikacije. Glede na to bi bilo morda dobro razmisliti o dodelitvi osebe za zveze, ki bi se vkrcal na krov prizadete ladje in pomagal pri prenosu sporočil oziroma prevajal. Taka rešitev bi omogočila, da vsi soudeleženi sledijo enakemu načrtu in da jezikovne razlike ne bi tega procesa slabile. To smo na tej vaji naredili in izkazalo se je kot zelo dobro in pomembno. Opozorili bi radi tudi na zavedanje o stabilnosti ladje. Vnos prevelike količine vode ima lahko katastrofalne posledice za ladjo. Če ima ladja dovolj moči, da poganja večje črpalke, ima možnost, da nevtralizira težave z vdorom vode. Če pa ladja zaradi izrednega dogodka ali nesreče izgubi moč, potem je lahko to velika težava. Da bi se izognili možnosti prevračanja ladje zaradi prevelike količine vode v trupu ob izgubi moči, bi bilo smiselno v načrtovanje vključiti tudi dodatno mobilno črpalno enoto, ki bi bila zmožna prečrpati odvečno vodo.

»Naj ob koncu povemo, da je bila vaja za nas zelo koristna in da smo z veseljem sodelovali z vašimi reševalnimi službami,« so še zapisali predstavniki posadke Thomson Dream.

5. Podrobneje je treba določiti realne poti obveščanja in zagotoviti splošne kontaktne telefonske številke, ki ne bodo vezane na osebo, ampak na položaj oziroma delovno mesto.
6. V postopkih dela Koordinacijskega centra za iskanje in reševanje na morju (URSP) je treba izdelati postopek uporabe oseba za zvezo na ladji, ki potrebuje pomoč.
7. Reševalci morajo pri svojem delu dosledno uporabljati radijske zveze.
8. Vzpostaviti je treba center za krizno upravljanje (CKU) v Luki Koper, saj bi tako razbremenili vodjo intervencije in varnostno-nadzornega centra (VNC) ter zagotovili kakovostnejše komunikacije, koordinacijo in vodenje intervencije.
9. Vodenje intervencije je na vaji prevzel vodja Poklicne gasilske enote Luke Koper, ki je oblikoval štab in usklajeval delo vseh sil v intervenciji. Po mnenju nekaterih udeležencev vaje tako zahtevna in kompleksna intervencija zahteva drugačno organizacijo vodenja.
10. Vzpostaviti je treba način za najavo prihoda intervencijskih sil, moštva in vozil varnostni službi Luke Koper.
11. Na vsa plovila, ki sodelujejo pri posredovanju ob nesrečah na morju, je treba vgraditi avtomatske identifikacijske sisteme (*Automatic Identification System – AIS*) z oddajnikom.
12. Dodatno je treba opremiti varnostno-nadzorni center (VNC) za spremljanje AIS-podatkov (nakup licence).
13. Pogosteje je treba preverjati sisteme obveščanja in poročanja odgovornih za področje zaščite in reševanja v Luki Koper, d. d., Mestni občini Koper, Izpostava URSZR Koper.
14. Zahtevati je treba prisotnost odgovornih ljudi v štabu intervencije.
15. Usposobiti je treba poklicne gasilce za gašenje požarov na ladji.
16. Uporabiti je treba vsa razpoložljiva sredstva, kot so vozila in druga oprema, znotraj območja pristanišča, kadar se aktivirajo enote zaščite, reševanja in pomoči ob nesrečah.
17. Kupiti je treba nahrbtnike za bolničarje.
18. Bolničarke Luke Koper je treba ustrezno usposobiti in opremiti za take nesreče.
19. Zagotoviti je treba ustrezno tehniko, vozni park in število poklicnih gasilcev v Luki Koper.
20. K celovitejšemu spremljanju vaje, ki je bilo organizirano za strokovno javnost, bi bistveno pripomoglo komentiranje poteka aktivnosti.
21. Zagotoviti je treba izobraževanje o vlogi posameznih služb.
22. Zagotoviti je treba kontinuirana skupna izobraževanja in interdisciplinarna testiranja z vsakokratnim ovrednotenjem in popravki načrtov.
23. Izvesti je treba usposabljanje za agente potniških ladij s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter ISPS (International Ship and Port Security).
24. Podobne vaje ali usposabljanje je treba izvesti enkrat letno.

Viri in literatura

1. Vabilo na regijsko vajo »Potres Breginj 2016«, 23. maj 2016, Nova Gorica.
2. Načrt za izvedbo vaje regijskega pomena »Vaja Potres Breginj 2016«, maj 2016, Nova Gorica.
3. Skupno poročilo o ocenjevanju vaje »Potres Breginj 2016«, 9. junij 2016, Nova Gorica.
4. Poročilo o izvedeni vaji »Potres Breginj 2016«, 16. september 2016, Nova Gorica.
5. Sklep o pripravi in izvedbi vaje »Vaja Potniška ladja – 2016«, ki ga je sprejel vodja Izpostave Uprave RS za zaščito in reševanje, št. 843-21/2016-9 - DGZR, 12. 9. 2016, Koper.
6. Poročilo o regijski vaji CZ »Vaja Potniška ladja – 2016«, št. 843-21/2016-9 - DGZR, Koper, 22. 11. 2016.
7. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN-UPB1, Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo).